

Comparând formulele din documentele noastre cu acele din documentele bulgărești, constatăm că în acestea din urmă, în locul lui *вѣнѣкъ* se folosește în mod obișnuit *дом*, ca în exemplul: *томоу въсвѣщенному двому старо и славноу великомуженику... двма старо и славноу «acelui a tot cinstitor locaș al sfintului și slăvitului marelui mucenic... locașului sfintului și slăvitului»* (1342, I. Ivanov, *Български старини* d. 4, p. 588—589); în același document, în aceeași formulă apare și *ограда: ннѣци еже въ оградѣ старо и славноу великомуженику «călugării care (se află) în locașul sfintului și slăvitului mare mucenic»* (p. 590).

обитель are la bază slav. com. **obvitělъ*¹ care în textele slave vechi însemna «Behausung, Herberge, locuință, adăpost»² astfel că în cadrul slavonei noastre de la «locuință» și-a restrîns sfera sensurilor la «locaș de rugăciune». Cuvîntul se păstrează ca arhaism în limba rusă-*обитель* «mănăstire» și figurat «locaș, adăpost», în bulgară — *обител* «mănăstire» iar în sîrbocroată *обител* «familie».

În documentele privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul se mai folosesc termenii *салаш* și *лакаш*.

Салаш «sălaș, locuință, adăpost» în slavona de la noi apare ca un imprumut din magh. *szállás*³ și se întâlnește în documentele emise începînd cu a doua jumătate a secolului al XV-lea. De pildă: и *неканте*⁴ им да ти салаш «și nu le mai dați sălaș» (1480, Bogdan, *Relații*, d. 224, p. 274); и да имамо салаш и лакаш с господства ки «și să avem sălaș și lăcaș la domnia voastră» (1508—1509, Bogdan, *Relații*, d. 250, p. 306).

În limba romină modernă prin cuvîntul polisemantic *sălaș* se desemnează: 1) adăpost unde cineva capătă găzduire vremelnică, 2) construcție rudimentară folosită ca adăpost vremelnic, 3) locuință, casă, 4) așezare omească, 5) mică așezare de țigani (nomazi), grup de familii de țigani (nomazi) și 6) (regional) sicriu, coșciug (DLRM, p. 738). În limba maghiară *szállás* desemnează: 1) logement, logis; 2) (agr.) hameu, porcherie; 3) gîte pour la nuit; 4) abri; 5) quartier⁵.

Sensul regional de «coșciug, sicriu, năsalie» este trăsătură specifică a limbii romine în care poporul a aplicat numirea ce o dădea locuinței propriu zise sicriului considerat «locuință veșnică»⁶. În limba romină, din rădăcina maghiară a cuvîntului *sălaș*, s-au format: *sălășel*, *a sălăși*, *a sălășlui*, *sălășluință* și *sălășluire*.

Termenul, cu sensuri mai mult sau mai puțin schimbate a intrat în toate limbile slave: bulgară — *салаи* «colibă de lemn», sîrbocroată — *шалати* «fermă, gospodărie țărănească», rusă — *шалаш*⁷ «colibă», cehă — *salaš* «casă țărănească» și polonă — *szalas* «baracă».

¹ VASMER, REW, t. II, p. 240.

² SADNIK und AITZETMÜLLER, *Handwörterbuch*, p. 72.

³ TIKTIN, RDW, t. III, p. 1355.

⁴ I. BOGDAN, nota 1, p. 274 consideră că *неканти* pare a fi o greșeală în loc de *нимонти*.

⁵ AURELIAN SAUVAGEOT, *Dictionnaire général francais-hongrois et hongrois-francais*, deuxième partie, Budapest, 1937, s. v.

⁶ Vezi S. C. MÎNDRESCU, *Elemente ungurești în limba romină*, București, 1892, p. 180.

⁷ VASMER, REW, t. III, p. 367 consideră că *шалаш* din limba rusă este element turco-tătar; de aceeași părere este MLADENOV *Этимологически речник*, p. 567 care consideră că *салаи* din limba bulgară este turcism; Travnické afirmă că termenul ceh *salaš* este de proveniență maghiară *Slovník jazyka českého*, p. 1373; în limba romină este considerat tot de origine maghiară, TIKTIN, RDW, t. III, p. 1355.